

Enhed:
Socialtilsyn og
National Koordination

Sagsnr.:
2019 - 9901

Dato:
27. september 2022

Anmodning om beskrivelse af aktuelle indsatser og forslag til fremadrettede indsatsmodeller for udsatte gravide med skadeligt rusmiddelforbrug

Den centrale udmelding

Baggrunden for udsendelsen af den centrale udmelding for *udsatte gravide med skadeligt rusmiddelforbrug og behov for døgnbehandling* var bl.a. en bekymring for, hvorvidt der eksisterede det fornødne udbud af højt specialiserede døgnbehandlingsindsatser til de mest udsatte gravide med et skadeligt rusmiddelforbrug.

Den centrale udmeldings formål er således at sikre en tilstrækkelig koordination på tværs af kommuner og regioner om at opretholde det fornødne udbud af højt specialiserede døgnbehandlingsindsatser til målgruppen.

Målgruppen

Målgruppens problemer er komplekse med både udsathed, rusmiddelforbrug og samtidig psykiatrisk sygdom. Rusmiddelforbrug og psykiatriske udfordringer kan være overlappende og kræver samtidig behandling. Det er derfor vigtigt, at indsatserne er sammentænkte og koordinerede.

Socialstyrelsen er fortsat af den opfattelse af, at målgruppen af udsatte gravide med et skadeligt rusmiddelforbrug har en størrelse, der gør det relevant videreføre sagsbehandlingen af den centrale udmelding. Seneste har Familieambulatorierne vurderet, at der på landsplan er cirka 80 gravide, der hvert år har et skadeligt forbrug af rusmidler og derfor har behov for et højt specialiseret tilbud¹.

Socialstyrelsen afdækkede i forbindelse med udarbejdelsen af forløbsbeskrivelsen om børn og unge med prænatal eksponering af rusmidler og afhængighedsskabende medicin via et registertræk, at der er en årlig tilvækst på godt 300 børn mellem 0-17 år, som er registreret med prænatal eksponering.

Socialstyrelsen anmoder derfor kommunerne om en opdateret beskrivelse af, hvilke aktuelle indsatser kommunerne arbejder med i forhold til målgruppen, samt hvilke forslag kommunerne ser for fremadrettede indsatser til målgruppen, herunder døgnbehandlingsindsatser.

Anmodning om beskrivelse af aktuelle indsatser og forslag til fremadrettede indsatsmodeller

Siden kommunalbestyrelsernes afrapportering på problemstillingen, som blev adresseret i den centrale udmelding i december 2020, har Socialstyrelsen og kommunerne været i løbende dialog og vidensudveksling om problemstillingen. Socialstyrelsen har dog ikke i forbindelse med selve afrapporteringen eller den efterfølgende dialog modtaget konkrete løsningsforslag for, hvordan udbuddet af et højt specialiseret døgnbehandlingstilbud til målgruppen sikres. Socialstyrelsen har

¹ <https://www.regioner.dk/services/nyheder/2022/august/regionerne-vil-give-gravide-med-rusmiddelforbrug-bedre-hjaelp>

derfor på baggrund af den seneste dialog med kommunerne besluttet at anmode kommunerne at beskrive og komme med forslag til følgende to temaer:

1. **Beskrivelse af aktuelle indsatser:** Hvilke indsatser, der på nuværende tidspunkt anvendes til målgruppen, og som har et tværfagligt og helhedsorienteret perspektiv – herunder relevante tværgående organiseringer og samarbejdsaftaler indenfor og på tværs af regioner
2. **Forslag til fremadrettede indsatsmodeller:** Hvilke løsninger ser kommunerne på tilrettelæggelsen af fremadrettede højt specialiserede, koordinerede og helhedsorienterede indsatskonstruktioner - med inddragelse af elementer af døgnbehandling - for målgruppen.

Den samlede afdækning af de to temaer skal informere den faglige dialog om den nuværende og fremadrettede indsats til målgruppen i den videre sagsbehandling af den centrale udmelding.

Tema 1: Beskrivelse af de aktuelle indsatser

Formålet med beskrivelsen er, at kommunerne får mulighed for, at bestyrke Socialstyrelsen i, at der på nuværende tidspunkt arbejdes med højt specialiserede, koordinerede, helhedsorienterede indsatser til målgruppen, herunder også hvilke døgnbehandlingsindsatser kommunerne udvikler til målgruppen.

Kommunerne kan beskrive deres nuværende arbejde med helhedsorienteret støtte og behandling til målgruppen. Her kan kommunerne beskrive følgende områder:

- 1) Karakteren af og rammerne for indsatsen (fx matrikelbunden, ikke-matrikelbunden, jf. paragraffer i lov om social service m.v.)
- 2) Faglige kompetencer, der indgår i indsatsen (fx fagligheder inden for familie-, svangerskabs-, rusmiddel- og psykiatrisk behandling)
- 3) Koordination og samarbejde om indsatsen (tværfagligt, tværsektorielt og eventuelt også tværs af regioner)

Socialstyrelsen er derudover interesseret i, at kommunerne beskriver:

- 4) Hvilke formelle organiseringer, samarbejdsaftaler og lignende er der etableret i forhold til indsatsen til målgruppen på regionalt eller nationalt niveau?
- 5) Hvordan kommunerne eventuelt har arbejdet med kompetenceløft og videreuddannelse til de fagprofessionelle, der arbejder i indsatser til målgruppen?

Tema 2: Forslag til fremadrettede indsatsmodeller

Formålet med at kommunerne udarbejder forslag til fremadrettede indsatsmodeller for målgruppen er at kvalificere den faglige dialog om koordinationen og udbuddet af højt specialiserede indsatser til målgruppen af udsatte gravide med skadeligt rusmiddelforbrug.

Socialstyrelsen ønsker, at kommunernes forslag kan bidrage yderligere til den faglige

dialog om tilrettelæggelsen af døgnbehandlingsindsatser til målgruppen.

Socialstyrelsen anmoder derfor om, at kommunerne i deres forslag besvarer følgende spørgsmål:

- 1) Hvordan vil kommunerne fremadrettet fagligt tilrettelægge helhedsorienterede, koordinerede og højt specialiserede indsatser til udsatte gravide med skadeligt rusmiddelforbrug? Herunder inddrage døgnbehandlingsindsatser?
- 2) Hvordan vil kommunerne fremadrettet koordinere og samarbejde inden for, på tværs af og med regionerne om højt specialiserede indsatser til udsatte gravide med skadeligt rusmiddelforbrug? Herunder inddrage døgnbehandlingsindsatser?
- 3) Hvilke formelle organiseringer, samarbejdsaftaler og lignende vil kommunerne etablere i forhold til indsatsen til målgruppen på regionalt eller nationalt niveau?

Det skal pointeres, at Socialstyrelsen i udgangspunktet ser konstruktivt på forslag om døgnbehandlingsindsatser, der via inddragelse af eksterne kompetencer og/eller samarbejde med andre udbydere af behandlings- og støtteindsatser de facto kan klassificeres som højt specialiseret døgnbehandlingsindsatser.

Den videre proces

Den samlede afdækning af Tema 1 og Tema 2 bedes fremsendt til Socialstyrelsen senest den 1. december. Kommunerne kan afrapportere gennem de regionale rammeaftalesekretariater.

Socialstyrelsen stiller gerne sin viden til rådighed i kommunernes kommende proces.

Er der andre aktører, som kan være behjælpelig med at kvalificere kommunernes løsningsforslag, foreslår Socialstyrelsen, at kommunerne også tager kontakt til dem. Socialstyrelsen henviser her til familieambulatorierne og Danske Regioner, som særligt væsentlige aktører i indsatsen til målgruppen.

Socialstyrelsen henviser endvidere til vores nyligt udkomne forløbsbeskrivelser om hhv. "Udsatte gravide med skadeligt rusmiddelforbrug" og "Børn og unge med komplekse funktionsnedsættelser som følge af prænatal eksponering for rusmidler og/eller afhængighedsskabende medicin". Forløbsbeskrivelserne kan tilgås via dette link til Socialstyrelsens hjemmeside: [Forløbsbeskrivelser](#)

Socialstyrelsen ved Den Nationale Koordinationsstruktur vil på baggrund af kommunernes beskrivelse af de aktuelle indsatser og forslag til fremadrettede indsatsmodeller foretage en opdateret vurdering af de faglige forhold og problemstillinger vedrørende indsatsen til målgruppen, som er adresseret i den centrale udmelding.